

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ในเขตกรุงเทพมหานคร” เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลักดัน และปัจจัยสนับสนุน ต่อทัศนคติการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) โดยค้นคว้าจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามด้วยการแจกแบบสอบถาม ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ลักษณะการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน โดยมีผู้ทำงานช่วยเหลือสังคมในรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 ซึ่งในการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีการทำงานช่วยเหลือสังคมรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนต่างกัน โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถม-มัธยมปลาย มีการทำงานช่วยเหลือสังคมรูปแบบการจัดกิจกรรมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา-ปริญญาตรีขึ้นไป

2. รูปแบบการให้ความรู้ในชุมชน โดยมีผู้ทำงานในรูปแบบการให้ความรู้ในชุมชน ร้อยละ 34.2 ซึ่งในการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการทำงานช่วยเหลือสังคมรูปแบบการให้ความรู้ในชุมชนต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา-ปริญญาตรี มีรูปแบบการทำงานช่วยเหลือสังคมมากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถม-มัธยมปลาย ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพเดิมก่อนเกษียณอายุ ที่ทำงานในสังกัด มีการทำงานช่วยเหลือสังคมรูปแบบการให้ความรู้มากกว่าผู้ที่ทำงานอิสระ

3. รูปแบบการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ โดยมีผู้ทำงานช่วยเหลือสังคมรูปแบบการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ร้อยละ 22.8 ซึ่งในการศึกษา พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการทำงาน

ช่วยเหลือสังคมรูปแบบการดูแลเด็กและผู้สูงอายุต่างกัน โดยเพศหญิงมีการทำงานช่วยเหลือสังคมรูปแบบการดูแลเด็กและผู้สูงอายุมากกว่าเพศชาย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยดึงดูด ด้านค่านิยมเกี่ยวกับการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีผู้ตอบ “การทำงานช่วยเหลือสังคมเป็นการทำงานที่ได้บุญ” มีผู้ตอบเห็นด้วย ร้อยละ 82.3 และไม่มีผู้ตอบไม่เห็นด้วยเลย และ “การทำงานช่วยเหลือสังคมถือเป็นเกียรติอย่างหนึ่งในชีวิตท่าน” มีผู้ตอบเห็นด้วยมาก ร้อยละ 71.0 และไม่มีผู้ตอบไม่เห็นด้วย ในด้านปัจจัยผลักดัน ด้านความต้องการทำประโยชน์แก่สังคม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งเห็นได้จากการที่มีผู้ตอบ “การให้ความรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ เป็นการทำประโยชน์ต่อสังคม” ซึ่งมีผู้ตอบมากที่สุดร้อยละ 67.7 ด้านปัจจัยสนับสนุน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ ด้านความเชื่อในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งเห็นได้จากการที่มีผู้ตอบ “การมีความสามารถน้อย ก็ทำงานช่วยเหลือสังคมได้ ถ้าใจรักงานช่วยเหลือสังคม” มีผู้ตอบเห็นด้วยมาก ร้อยละ 90.3 ส่วนด้านแรงสนับสนุนทางสังคม พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ

ดังนั้นปัจจัยดึงดูด เรื่องค่านิยมเกี่ยวกับการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ปัจจัยผลักดันด้านความต้องการทำประโยชน์แก่สังคม ปัจจัยสนับสนุน ด้านความเชื่อในความสามารถของตนเอง มีผลต่อการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่มีการทำงานช่วยเหลือสังคมจึงทำงานช่วยเหลือสังคมด้วยความรู้สึกว่าเป็นการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ทำให้รู้สึกที่ตนเองได้ช่วยเหลือผู้อื่น สุขใจที่ได้ทำงานช่วยเหลือสังคม การทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสุขในชีวิต ทำให้ชีวิตในวัยท้อมีความสุข กิจกรรมการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นงานที่ไม่หวังผลตอบแทน แต่คาดหวังว่าจะมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความชำนาญที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมเพื่อยืนยันว่าตนเองยังเป็นผู้ทรงคุณค่าของสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทั้งขนาดและสัดส่วนของประชากร โดยมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น คาดว่าปี 2553 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ จากการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุยังไม่ทั่วถึง โดยภาครัฐควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีการทำงานช่วยเหลือสังคมเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงยังมีการทำงานช่วยเหลือสังคมน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งภาครัฐควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ออกมาทำงานช่วยเหลือสังคมเพิ่มมากขึ้น การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่สังคม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อลูกหลานสืบไป โดยการประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากการทำงานช่วยเหลือสังคม ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีขึ้นเมื่อผู้สูงอายุได้มีภารกิจต่างร่วมกับสังคม ภาครัฐควรมีการสนับสนุนด้านเงินทุนให้แก่ผู้สูงอายุที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม เนื่องจากปัจจุบันการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุเป็นการทำงานที่ไม่ได้รับผลตอบแทน จึงทำให้ผู้สูงอายุบางรายไม่ต้องการทำงานช่วยเหลือสังคม

หน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ

1. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีในการทำประโยชน์แก่สังคม
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากการทำงานช่วยเหลือสังคมทั้งต่อตนเองและสังคมเพิ่มมากขึ้น
3. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถออกมาทำงานช่วยเหลือสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยควรมีโครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุสู่ชุมชนอย่างกว้างขวาง เพื่อประโยชน์ต่อสังคม
4. ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แก่ชมรมที่มีการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุ
5. ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานช่วยเหลือสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ ควรมีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการทำงานช่วยเหลือสังคมของผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถสูง หรือผู้สูงอายุที่เกษียณอายุราชการ ควรมีการศึกษาถึงภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ